

Martin Novák

Falešný masakr jako záminka k ruské invazi? Tvrzení připomíná výbuchy před 20 lety

Фальшива різанина як привід для російського вторгнення? Заява нагадує вибухи 20 років тому

Американська розвідка надала Києву та європейським союзникам інформацію про можливу російську провокацію, яка повинна стати приводом для нападу на Україну. Про це підтвердив речник міністерства оборони США Д. Кірбі. Британці говорять так само.

План нібито складається з відео, на якому зображені імовірні жертви вибуху чи стрілянини, при цьому винна українська сторона.

<https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/falesny-masakr-jako-zaminka-k-ruske-invazi/r~2d0071a485a311ecabca0cc47ab5f122/>

Americké zpravodajské služby předaly Kyjevu a evropským spojencům informace o možné ruské provokaci, jejímž cílem by mělo být poskytnout záminku k útoku na Ukrajinu. Potvrdil to mluvčí amerického ministerstva obrany John Kirby. Podobně hovoří i Britové.

Plán údajně spočívá ve videu, na kterém budou údajné oběti výbuchu či střelby, přičemž za viníka bude označena ukrajinská strana. "Domníváme se, že Rusko by mohlo natočit velmi násilné propagandistické video, které by ukazovalo mrtvoly a herce hrající role truchlících, stejně jako záběry zničených míst s ukrajinskou nebo západní vojenskou technikou," uvedl podle americké stanice CNN Kirby.

Obavy z podobné provokace oznámili dříve i Britové. Vycházejí z toho, že ruský prezident Vladimir Putin by musel případnou invazi ospravedlnit nějakým konkrétním činem, který by ruské obyvatelstvo pobouřil a který by při následném konfliktu s Ukrajinou ospravedlnil oběti z řad ruských vojáků. Sám Kreml tvrzení odmítá.

Od chvíle, kdy Rusko začalo přesouvat vojáky k základnám poblíž Ukrajiny, Velká Británie a Spojené státy několikrát zveřejnily informace, které dopředu předjímají, jaké kroky může ruské vedení učinit. Například když americký prezident Joe Biden uvedl, že existuje "jasná možnost, že Rusko podnikne v únoru invazi" a v ohrožení je také Kyjev.

Britská vláda zase oznámila, že Moskva se pokusí v Kyjevě nainstalovat loutkovou vládu v čele s proruským ukrajinským politikem Jevhenem Murajevem.

Ukrajina i Čečensko

Událostí, kdy se v souvislosti s ruskými konflikty objevily nepravdivé informace, bylo v minulosti několik. Například v roce 2014 vyvolalo v Rusku velké emoce svědectví ženy, která údajně viděla, jak ve Slavjansku na východě Ukrajiny ozbrojenci ukřižovali tříletého chlapce. Mělo jít o ukrajinské nacionalisty.

"Když po hodině a půl zemřel, zahákli matku v bezvědomí za tank a vláčeli ji kolem náměstí," uvedla žena ve svědectví, které odvysílal i první kanál ruské televize. Příběh byl smyšlený, ale v Rusku vyvolal pobouření a hněv proti Ukrajině.

Dodnes není jasné ani to, jak to bylo s událostmi v roce 1999 v ruském městě Rjazaň, které vedly po nástupu Vladimira Putina do prezidentské funkce k invazi do Čečenska.

Řidič autobusu Alexej Kartofelnikov se vracel večer 22. září 1999 domů do svého bytu na ulici Novoselova v Rjazani, půlmilionovém ruském městě, vzdáleném zhruba 200 kilometrů jižně od Moskvy. Před dvanáctiposchod'ovou budovou si všiml zaparkovaného auta, které mělo zčásti zakrytou

poznávací značku. Muž a žena z jeho kufru vynášeli pytle a ukládali je do sklepa domu, zatímco další muž seděl za volantem.

Když trojice odjela, Kartofelnikov se šel podívat do sklepa. Okamžitě zavolal policii: z pytlů s nápisem "cukr" čouhaly dráty a věc, která vypadala jako časový spínač. Policisté a muži z Federální bezpečnostní služby (FSB) dorazili za půl hodiny a potvrdili, že je zle. Našli rozbušku, nastavenou na půl šestou ráno. V třicetakilových pytlích podle první analýzy nebyl cukr, ale výbušnina hexogen.

Policisté vyzvali obyvatele všech sedmapadesáti bytů, ať odejdou. Jen s nejnütnějšími věcmi, ale hlavně rychle. Ti, kteří neměli kam jít, našli dočasné útočiště v místním kině. Pyrotechnici prohledávali celý dům, jestli někde nejsou další nálože.

Rusko mělo v té době za sebou sérii krvavých útoků na obytné domy. Například 4. září 1999 explodoval obytný dům v Bujnasku blízko Čečenska. Zemřelo 64 lidí.

Pět dní poté na okraji Moskvy v noci vybuchlo 400 kilogramů hexogenu v Gurjanovově ulici. Horní patra domu se sesunula na spodní, v troskách zemřelo nad ránem více než sto lidí. O další čtyři dny později následoval opět v Moskvě totožný výbuch v prakticky stejném paneláku. Masakr byl ještě horší: 124 mrtvých.

Kdo měl nakonec pravdu?

Pak ale přišlo zmíněné ráno 22. září v Rjazani. Dva dny po evakuaci domu v Novoselově ulici vystoupil v televizi ministr vnitra Vladimir Rušajlo. Pochválil bdělost místních a také policisty za ukázkový zásah. Potvrdil, že v pytlích byl hexogen a podařilo se odvrátit další krveprolití. Jenže verze, že za sérii zločinů jsou čečenští islamisté, dostala obratem trhlínu.

Nedlouho po Rušajlovi před novináře předstoupil Putinův nástupce v čele Federální bezpečnostní služby Nikolaj Patrušev. Podle něj nešlo o skutečný teroristický útok, ale o cvičení FSB, kterým prověřovala, jakým způsobem bezpečnostní složky reagují na ohrožení. V pytlích nebyl hexogen, ale jen cukr, jak na nich bylo napsáno. Rjazaňští policejní experti se podle Patruševa spletli, když tvrdili, že jde o výbušninu. Federální a bezpečnostní služba tedy popřela tvrzení policie.

Patruševova slova vyvolala vlnu pochybností. Nespáchala i předchozí útoky sama FSB, aby zdůvodnila ofenzivu proti Čečensku? Nestálo v pozadí rozhodnutí Putina získat na svoji stranu veřejné mínění? Jak je možné, že místní orgány FSB v Rjazani o cvičení nic nevěděly, a nevěděl to dokonce ani ministr vnitra? Hrozilo agentům tajné služby, kteří v Rjazani pytle nastražili, dopadení a Patrušev se takto snažil odvrátit blamáž?

Že by za terorem a smrtí více než tří stovek lidí byla FSB, se nikdy neprokázalo. Jedna z teorií říká, že FSB skutečně připravila výbušniny do sklepa v Rjazani, aby je pak naoko odhalila a prezentovala to jako úspěch v boji proti terorismu. Nepočítala však s náhodným svědkem Kartofelnikovem. Tato teorie ale nevysvětluje předchozí exploze v Bujnasku, Moskvě a Volgodonsku, ke kterým se nikdy nikdo nepřihlásil.

Okolnosti všech zářijových explozí chtěla vyšetřit nezávislá komise, kterou vedl bývalý sovětský disident Sergej Kovaljov. Vláda a vyšetřovatelé s ní ale odmítli spolupracovat a dva členové komise – v obou případech poslanci Státní dumy – zemřeli v roce 2003. Sergeje Jušenkova zastřelil neznámý pachatel před jeho domem a Jurij Ščekočichin podlehl nikdy nevysvětlenému náhlému otoku mozku.

Kreml považoval tehdejší obvinění za nepodložená a vymyšlená. Totéž učinil ruský ministr zahraničí Sergej Lavrov po zveřejnění nové zprávy o údajně chystaném videu, kde by byly naaranžované oběti a pohřeb na Ukrajině. "Četl jsem to na internetu. Těchto lží neustále přibývá a snad i každému méně zkušenému politologovi je jasné, že to jsou lži," cituje Lavrova agentura Ria Novosti.